

Kanta-Hämeen kärjäoikeuden laamanni

Rikosuhrimaksun määrääminen ennen rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantuloa tehdystä rikoksesta

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastuksessa on kiinnitetty huomiota Kanta-Hämeen kärjäoikeuden 7.7.2022 asiassa R 22/284 antamaan tuomioon 22/128198. Sen mukaan kärjäoikeus oli tuominnut vastaajan suorittamaan rikosuhrimaksun, vaikka hänet oli tuomittu rikoksesta, joka oli tehty ennen rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantuloa.

SELVITYS

Asian ratkaissut Kanta-Hämeen kärjäoikeuden kärjätuomari on 8.3.2023 antanut häneltä menettelystään pyytämäni selvityksen. Asiassa syyttäjä oli vaatinut vastaajalle rangaistusta 16.12.2015-14.10.2018 tehdystä törkeästä veropetoksesta, mutta kärjäoikeus oli lukenut vastaajan syyksi veropetoksen, jonka tekoaika oli 16.12.2015. Kärjätuomari on myöntänyt, ettei rikosuhrimaksua olisi tullut tuomita maksettavaksi. Virhe oli kärjätuomarin mukaan aiheutunut huolimattomuudesta.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain (669/2015) 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomitessaan.

Laki rikosuhrimaksusta tuli voimaan 1.12.2016. Sitä koskevissa lainvalmistelutoissa ([HE 293/2014 vp](#) s. 23) on todettu, että ehdotettuja säännöksiä on tarkoitus soveltaa vasta lain voimaantulon jälkeen tehtyihin rikoksiin. Korkein oikeus on ratkaisussaan [KKO 2017:92](#) todennut, että rikosuhrimaksun tuomitseminen teosta, jonka tekoaika on päättynyt ennen rikosuhrimaksusta säädetyn lain voimaantuloa, on ristiriidassa rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen sisältyvän taannehtivan rikoslain kiellon kanssa.

Nyt arvioitavana olevassa asiassa vastaaja oli tuomittu rikoksesta, jonka tekoaika oli ollut 16.12.2015. Vastaaja oli siten tuomittu ainoastaan ennen rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantuloa tehdystä rikoksesta.

Vastaajan valituslupahakemus oli ollut korkeimman oikeuden käsiteltävänä kärjätuomarin saadessa tiedon tuomiossa olleesta virheestä. Kärjätuomari oli ilmoittanut korkeimmalle oikeudelle, että vastaajalle oli kärjäoikeudessa virheellisesti määrätty rikosuhrimaksu. Korkein oikeus on 7.6.2023 myöntänyt vastaajalle valitusluvan rikosuhrimaksua koskevan vaatimuksen osalta ja 22.9.2023 antamallaan tuomiolla nro 1337 (dnro R2023/160) kumonnut kärjäoikeuden tuomion siltä osin kuin vastaaja oli määrätty suorittamaan valtiolle rikosuhrimaksu sekä hylännyt vaatimuksen sen suorittamisesta.

Kärjätuomari on edellä selostetun perusteella menetellyt virheellisesti määrätessään vastaajalle rikosuhrimaksusta annetun lain mukaisen rikosuhrimaksun, vaikka vastaaja tuomittiin ennen kyseisen lain voimaantuloa tehdystä rikoksesta. Kiinnitän hänen huomiotaan rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamiseen.

Pyydän saattamaan ratkaisuni kärjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Liisamari Herala